

AKCIONARSKO DRUŠTVO ZA OSIGURANJE
"LOVČEN" PODGORICA

POJEDINAČNI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
SA STANJEM NA DAN I ZA GODINU KOJA SE
ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2013.

SADRŽAJ

	STRANA
Izveštaj nezavisnog revizora	1-2
Pojedinačni bilans uspjeha za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	3
Pojedinačni bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine	4
Pojedinačni izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	5
Pojedinačni bilans novčanih tokova za godinu koja se završava 31. decembra 2013.	6
Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje	7 - 50

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA AKCIONARIMA AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA OSIGURANJE "LOVČEN", PODGORICA

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen", Podgorica (u daljem tekstu: „Društvo“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2013. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, na osnovu revizije koju smo izvršili. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih normi i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija obuhvata sprovođenje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim izvještajima. Izbor revizorskih procedura zavisi od procjene revizora pri čemu se uzima u obzir i ocjena rizika da li finansijski izvještaji sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare ili greške. Vršeći procjenu takvog rizika, revizor razmatra i interne kontrole bitne za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja pravnog lica, u cilju kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura u skladu sa okolnostima, ali ne i u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Društva. Revizija takođe uključuje ocjenu opravdanosti primjene odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Društva na dan 31. decembra 2013. godine i rezultate njegovog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore i propisima Agencije za nadzor osiguranja koji regulišu finansijsko izvještavanje društava za osiguranje.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na činjenice objelodanjene u Napomeni 27 uz pojedinačne finansijske izvještaje, da Društvo nema dovoljno ulaganja u visini tehničkih rezervi, kako se to zahtijeva u skladu sa Pravilnikom o ograničenjima deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i sredstava garantne rezerve ("Sl. list Crne Gore", br. 38/09, 43/09), ali da je ispunilo zahtjeve Agencije za nadzor osiguranja od 15. marta 2011. godine da pokrivenost neto tehničkih rezervi Društva treba da bude sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine najmanje na nivou od 85%, uz potpuno pokriće 1/3 garantne rezerve. Ne kvalifikujemo naše mišljenje u odnosu na navedeno.

Ostala pitanja

Prikazani finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva. Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe čija je matična kompanija Društvo i koji prikazuju ukupan finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2013. godine biće izdati na kasniji datum.

Podgorica, 19. mart 2014. godine

Ernst & Young Montenegro d.o.o.
Podgorica, Crna Gora

Olivera Andrijašević
Partner

Danijela Dimovski
Ovlašćeni revizor

POJEDINAČNI BILANS USPJEHA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31. DECEMBRA 2013.

U hiljadama EUR	Napomena	2013	2012
Obračunate bruto premije osiguranja	5	28.310	27.285
Primljene premije saosiguranja	5	66	-
Smanjenje za udjele saosiguravača u premijama osiguranja	5	(647)	(621)
Smanjenje za udio reosiguranja u premijama osiguranja i za udjele retrocesionara u premijama osiguranja	5	(4.572)	(4.156)
Promjene bruto prenosnih premija	22	(732)	452
Promjene prenosnih premija za saosiguravajući dio	22	0	(17)
Promjene prenosnih premija za reosiguravajući dio		207	(17)
		22.632	
Prihod od premije osiguranja i saosiguranja			22.926
Neto prihodi od ostalih usluga	6	1.198	1.229
POSLOVNI PRIHODI		23.830	24.155
Obračunate bruto naknade šteta		(15.366)	(16.846)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja		346	372
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija		(68)	(70)
Umanjenje za udio saosiguravača, reosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		1.267	1.592
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete		960	1.213
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio		(225)	560
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete		1.434	380
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta		(230)	667
Rashodi naknada šteta	7	(11.882)	(12.132)
Promjena rezervisanja za izravnanje rizika			1.745
Promjena drugih tehničkih rezervisanja		(84)	(82)
Promjene neto tehničkih rezervisanja	8	(84)	1.663
Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja	9	(2.053)	(1.753)
POSLOVNI RASHODI		(14.018)	(12.222)
DOBITAK - BRUTO POSLOVNI REZULTAT		9.811	11.933
Troškovi sticanja osiguranja	10.1	(6.785)	(6.616)
Promjene u razgraničenim troškovima sticanja osiguranja		113	148
Amortizacija		(144)	(128)
Troškovi rada	10.2	(1.465)	(1.400)
Materijalni troškovi	10.3	(96)	(121)
Ostali troškovi usluga	10.4	(726)	(896)
Drugi troškovi		(152)	(156)
TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA		(9.255)	(9.169)
DOBITAK - NETO POSLOVNI REZULTAT		556	2.764
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		936	1.247
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		(502)	(1.065)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi		434	182
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		379	604
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(1.161)	(2.981)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi		(782)	(2.377)
FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA	11	(348)	(2.195)
DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		208	569
POREZ NA DOBIT	12	(51)	(46)
NETO DOBIT ZA POSLOVNU GODINU		157	523
RASPODJELA NETO DOBITI		-	-
ZARADA PO AKCIJI U EUR	13	0,4794	1,597

Napomene čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 18. mart 2014. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Dijana Milatović

(Dijana Milatović)

Izvršni direktor

Dr. Radenko Purić

(Dr. Radenko Purić)

POJEDINAČNI BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2013. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	31.12.2013.	31.12.2012.
AKTIVA			
Nematerijalna imovina	14	87	79
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	15	7.871	7.951
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		18.147	17.394
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva		1.330	1.330
Dugoročna finansijska ulaganja	16	19.477	18.724
Kratkoročna finansijska ulaganja	17	7.650	9.550
Gotovinska sredstva		526	171
Kratkoročna potraživanja		9.547	9.765
Kratkoročna sredstva	18	10.073	9.936
Udio reosiguravača u tehničkim rezervama	19	2.963	3.161
Aktivna vremenska razgraničenja	20	2.307	2.203
Odložena poreska sredstva		1	-
Ukupna aktiva		50.429	51.604
PASIVA			
Akcijski kapital - obične akcije		17.032	17.032
Osnovni kapital	21	17.032	17.032
Revalorizacione rezerve		144	61
Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)		(10.614)	(10.771)
- Preneseni gubitak iz prethodnih godina		(10.771)	(11.294)
- Neraspoređena dobit tekuće poslovne godine		157	523
Rezerve	21	(10.470)	(10.710)
Bruto tehničke rezerve		31.723	33.251
Ostala rezervisanja		350	424
Rezervisanja	22	32.073	33.675
Kratkoročne obaveze	23	10.714	10.521
Druge finansijske obaveze		165	165
Obaveze za odloženi porez	12	320	262
Dugoročne obaveze iz finansiranja i poslovanja		485	427
Pasivna vremenska razgraničenja	24	595	659
Ukupna pasiva		50.429	51.604

Napomene čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 18. mart 2014. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Dijana Milatović

(Dijana Milatović)

Izvršni direktor

Dr. Radenko Purić

(Dr. Radenko Purić)

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA
31. DECEMBRA 2013.

U hiljadama EUR	Akcijski kapital- obične akcije	Revaloriza- cione rezerve	Prenesena i neraspoređena dobit/(gubitak)	Ukupno
Stanje, 1. januara 2012. godine	17.032	(469)	(11.294)	5.269
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	530	-	530
Dobit tekuće godine	-	-	523	523
Stanje, 31. decembra 2012. godine	17.032	61	(10.771)	6.322
Stanje, 1. januara 2013. godine	17.032	61	(10.771)	6.322
Promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	-	83	-	83
Dobit tekuće godine	-	-	157	157
Stanje, 31. decembra 2013. godine	17.032	144	(10.614)	6.562

Napomene čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 18. mart 2014. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Dijana Milatović)

(Dr. Radenko Purić)

POJEDINAČNI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA
31. DECEMBRA 2013.

(U hiljadama EUR)	2013.	2012.
A. Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	29.487	30.547
Prilivi od premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	28.267	27.284
Prilivi od učešća u naknadi šteta (saosiguranje i reosiguranje)	964	216
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih prihoda	256	3.047
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(29.400)	(34.063)
Odlivi po osnovu naknada šteta (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja)	(13.985)	(16.845)
Odlivi po osnovu premija (iz osiguranja, saosiguranja i reosiguranja, kao i provizija po osnovu saosiguranja i reosiguranja)	(2.845)	(4.087)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(6.141)	(4.510)
Odlivi po osnovu provizija (zastupnicima i posrednicima)	(1.162)	(1.714)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(5.060)	(6.373)
Odlivi po osnovu vanrednih rashoda	(207)	(534)
Neto promjena gotovine iz poslovnih djelatnosti	(87)	(3.516)
B. Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	34.712	32.872
Prilivi od ulaganja u hartije od vrijednosti	3.224	834
Prilivi od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	555	2.773
Prilivi od zakupnina	464	565
Ostali prilivi iz aktivnosti investiranja	30.469	28.700
Odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(34.763)	(29.564)
Odlivi po osnovu ulaganja u hartije od vrijednosti koje su izdate od strane Crne Gore	(2.374)	-
Odlivi po osnovu deponovanja i ulaganja kod banaka sa sjedištem u Crnoj Gori	(28.300)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalnih ulaganja i ostalih sredstava	(587)	(464)
Ostali odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(3.502)	(29.100)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti investiranja	(51)	3.308
C. Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Priliv po osnovu kratkoročnih kredita	29.714	30.658
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	(29.398)	(30.649)
Neto promjena gotovine iz aktivnosti finansiranja	316	9
D. Neto promjena gotovine	355	(199)
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	526	171
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	171	370

Napomene čine sastavni dio ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 18. mart 2014. godine

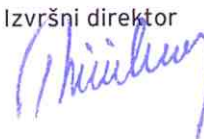
Potpisano u ime Akcionarskog društva za osiguranje "Lovćen" Podgorica:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor

(Dijana Milatović)

(Dr Radenko Purić)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPŠTE INFORMACIJE

Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen“ Podgorica sa sjedištem u Podgorici, ulica Slobode 13A (u daljem tekstu: Društvo), osnovano je krajem 1978. godine pod nazivom Zajednica osiguranja imovine i lica „Lovćen“ Titograd. Sadašnji naziv „Lovćen“ A.D., Podgorica Društvo je dobilo 1997. godine.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br.6/02), 25. jula 2002. godine izvršeno je ažuriranje registracije u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0000159/001.

U sastavu Društva, kao njegovi organizacioni djelovi, funkcioniše šest (6) filijala sa sjedištima u: Podgorici, Kotoru, Beranama, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima, kao i poslovnice i ekspoziture u manjim mjestima Crne Gore (šest poslovnica i devet ekspozitura).

Društvo je registrovano kao emitent kod Komisije za hartije od vrijednosti Crne Gore, rješenjem br. 02/3-817/2-01 od 19. aprila 2001. godine. Društvo je član Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore po Odluci broj 305/1 od 1. jula 2002. godine kod koje se vode dematerijalizovane hartije od vrijednosti.

Saglasno odredbama Zakona o osiguranju („Sl. list CG“, br. 78/06) i Statuta Društva, djelatnosti „Lovćen“ osiguranja su:

- obavljanje svih poslova osiguranja imovine (obavezna osiguranja i ostala imovinska osiguranja i nezgode), koji obuhvataju:
  - zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju imovine,
  - zaključivanje i izvršavanje ugovora o saosiguranju,
  - preuzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica,

- obavljanje poslova pružanja drugih usluga u osiguranju koji obuhvataju:
  - poslove posredovanja i zastupanja u osiguranju,
  - snimanje rizika,
  - snimanje i procjenu štete,
  - pružanje intelektualnih i tehničkih usluga u vezi sa poslovima osiguranja.

Društvo posjeduje i sprovodi Sistem upravljanja kvaliteta, koji je usaglašen sa zahtjevima standarda BS EN ISO 9001: 2009 za oblast „Pružanje usluga u osiguranju“ o čemu posjeduje sertifikat br. FS 59645 od 23. decembra 2009. godine. Prvi put je registrovan 28. juna 2001. godine, a kontinuirano se bavi Sistemom kvaliteta od 2000. godine. Na zadnjoj eksternoj provjeri koju je sproveo BSI iz Londona, u decembru 2009. godine, Sertifikat je potvrđen.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Društvo je imalo 301 zaposlenih radnika (31. Decembra 2012: 283 zaposlenih), raznih stručnih profila.

Dana 30. decembra 2010. godine Društvo je zaključilo ugovor o prenosu portfelja sa Akcionarskim društvom za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“, Podgorica broj 03-371/30, a 25. januara 2011. godine i aneks Ugovora broj 03-371/30-1 po kome je utvrđen prenos portfelja u skladu sa Zakonom o osiguranju (Sl. list CG, br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10 i 40/11). Ovim Ugovorom i Aneksom je definisan prenos sredstava tehničkih rezervi u iznosu EUR 3.386 hiljada koja su se sastojala od prenosnih premija u iznosu EUR 1 hiljadu, rezervisanih šteta u iznosu od EUR 305 hiljada i matematičke rezerve u iznosu od EUR 3.080 hiljada, kao i plasmana tehničkih rezervi u iznosu od EUR 3.386 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPŠTE INFORMACIJE (nastavak)

U skladu sa Rješenjem o davanju saglasnosti za prenos portfelja broj 03-1116/3-10 od 31. januara 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je dala saglasnost Društvu za prenos portfelja životnih osiguranja na akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen - životna osiguranja“ Podgorica.

U skladu sa Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja broj 03-1115/3-10 od 7. aprila 2011. godine, Agencija za nadzor osiguranja je izdala dozvolu za obavljanje poslova svih vrsta neživotnih osiguranja Društvu propisanih članom 9, stav 1 tačke 5 do 23 Zakona o osiguranju („Sl. list CG br. 78/06 i 19/07 i 53/09“).

Društvo je član Triglav grupe koja se bavi pružanjem usluga osiguranja i finansijskim uslugama na prostoru jugoistočne Evrope, odnosno u Sloveniji, Češkoj republici, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji i Republici Makedoniji. Članice ove grupe u Crnoj Gori su pored Društva, Društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ A.D., Podgorica i Lovćen auto A.D., Podgorica.

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore („Sl. list CG“, br. 69/05, 80/08 i 32/11), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG“, br. 69/02). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske izvještaje koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Takođe, Društvo ima obavezu da svoje poslovanje obavlja u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list CG“, br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12), regulativom propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i ostalom važećom regulativom Crne Gore.

Finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanom od strane Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa MRS 1 - „Prikazivanje finansijskih iskaza“. Pored toga, navedeni finansijski izvještaji ne uključuju sva objelodanjivanja koja se zahtijevaju u skladu sa MSFI 4 - Ugovori o osiguranju.

Računovodstvene politike koje su primjenjivane u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja se razlikuju od zahtjeva MSFI primjenljivih na dan 31. decembra 2013. godine, u dijelu objelodanjivanja finansijskih instrumenata u skladu sa zahtjevima MSFI 7 - „Finansijski instrumenti: objelodanjivanja“.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih izvještaja Društva, priloženi finansijski izvještaji se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Društvo je u sastavljanju svojih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

2. OSNOVA ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE POJEDINAČNIH FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (nastavak)

2.2 Konsolidacija

Na osnovu Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG", br. 69/05, 80/08, 32/11) privredna društva su dužna da sastavljaju, dostavljaju i objavljuju pojedinačne i konsolidovane finansijske izvještaje kada imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) u skladu sa MRS. Konsolidovani finansijski izvještaji su iskazi ekonomske cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju pojedinačne finansijske izvještaje Društva.

Društvo sastavlja i konsolidovane finansijske izvještaje, a povezana lica čiji je Društvo 100% vlasnik su:

1. Lovćen auto A.D., Podgorica
2. Akcionarsko društvo za osiguranje „Lovćen-životna osiguranja“ Podgorica.

2.3 Pravila procjenjivanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konvencijom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno. Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

2.4 Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski izvještaji prezentovani su u eurima (EUR), koja predstavlja zvaničnu valutu u Crnoj Gori i izvještajna valutu Društva. Sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u hiljadama (EUR 000), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.5 Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija pojedinačnih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja pojedinačnih finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na procjene korisnog vijeka upotrebe nekretnina i opreme, procjene obezvrjeđenja potraživanja iz poslovnih odnosa, fer vrjednovanje finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, rezervisanja za prijavljene, a nelikvidirane štete, rezervisanja za nastale, a neprijavljene štete, rezervisanja za izravanje rizika, druga osiguravajuća tehnička rezervisanja, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade i ostala rezervisanja.

Ovlašćeni aktuar je izvršio pregled aktuarskih pozicija pojedinačnih finansijskih izvještaja za 2013. godinu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Računovodstvene politike date u nastavku Društvo konzistentno primjenjuje u svim periodima prezentiranim u ovim pojedinačnim finansijskim izvještajima.

3.1 Načelo stalnosti poslovanja

Pojedinačni finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti. Ukupan akumulirani gubitak sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 10.614 hiljada (31. decembra 2012. godine: EUR 10.771 hiljada) iako je Društvo za godinu koja se završava 31. decembra 2013. ostvarilo dobit u iznosu EUR 157 hiljade (2012.: dobit u iznosu EUR 523 hiljade), što u značajnoj mjeri utiče na neto kapital Društva.

Pored navedenog, krajnji vlasnik Društva je izdao Pismo podrške u kome je izrazio spremnost da obezbijedi finansijsku podršku Društvu potrebnu za servisiranje obaveza Društva u periodu od minimum godinu dana od datuma ovih finansijskih izvještaja.

3.2 Preračunavanje stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

3.3 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi obuhvataju prihode od premija osiguranja i saosiguranja i prihodi od ostalih usluga. Prihodi se priznaju po fer vrijednosti primljenih nadoknada ili potraživanja.

Neto prihodi od premija osiguranja obračunati su iz bruto premija osiguranja, umanjeni za dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto prenosne premije, koja je korigovana za učešće reosiguravača u prenosnoj premiji. Osnov za priznavanje bruto premija osiguranja su fakturisane premije.

Prihodi od ostalih usluga čine prihodi od drugih poslova osiguranja i prihodi od drugih usluga.

Prihodi od drugih poslova osiguranja čine prihodi od provizija od reosiguranja i saosiguranja, prihodi od prodaje zelenih kartona, prihodi od usluge likvidacije šteta i drugi prihodi iz poslova osiguranja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.4 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju rashode za štete i ostale troškove, doprinose i rezervisanja.

Neto rashodi za štete su obračunati bruto iznosi šteta (odštete i troškovi procjena), umanjeni za regresna potraživanja i dio reosiguranja i ispravljeni za promjenu bruto rezervi za štete, koje su korigovane za učešće reosiguranja u tim rezervama. Troškovi procjene sadrže eksterne i interne troškove procjene opravdanosti iznosa odštetnih zahtjeva za slučajeve šteta sa sudskim troškovima i troškovima vještaka, a sadrže i troškove naplate regresa.

Ostali troškovi, doprinosi i rezervisanja obuhvataju:

- rashode za povećanje ostalih tehničkih rezervi i to: rezervi za izravnanje rizika za osiguranje kredita i rezervi za neistekle rizike;
- troškove obuhvata osiguranja, koji obuhvataju direktne i indirektne troškove obuhvata osiguranja koji su iskazani po funkcionalnom principu;
- ostale režijske troškove, koji predstavljaju funkcionalnu grupu troškova;
- ostale rashode iz poslova osiguranja, koji obuhvataju: troškove nadzornog organa, doprinos za pokriće šteta za nezaštićena i nepoznata vozila, troškove za preventivnu djelatnost, rashode obezvrjeđenja potraživanja, otpise potraživanja i ostale rashode iz poslova osiguranja.

3.5 Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi se sastoje od: prihoda od dividendi, prihoda od ulaganja u nepokretnosti, prihoda od kamata, ostali prihodi od finansijskih ulaganja (kursne razlike od finansijskih ulaganja, prihodi zbog ukidanja obezvrjeđenja finansijskih ulaganja i ostali prihodi od finansijskih ulaganja) i dobiti od otuđenja finansijskih ulaganja. Prihodi od dividendi se priznaju, kada se stekne pravo na uplatu. Prihodi od kamate se priznaju, kada su kamate zaradene.

Finansijski rashodi obuhvataju: amortizaciju ulaganja u sredstva, rashode ulaganja u nepokretnosti, rashode za kamate, ostale rashode finansijskih ulaganja (negativne kursne razlike i ostale rashode), gubitke zbog obezvrjeđenja finansijskih sredstava i gubitke od finansijskih ulaganja.

3.6 Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

Pod nekretninama, postrojenjima i opremi za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja smatraju ona sredstva, koja su potrebna za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja: zemljišta, zgrade ili djelovi zgrada i oprema. U opremu se ubraja i sitni inventar sa rokom upotrebe dužim od jedne godine.

Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja ispunjavaju uslove za priznavanje, se kod početnog priznavanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja obuhvata: nabavnu cijenu, uvozne i nepovratne dažbine prilikom kupovine i troškove, koje je moguće pripisati neposredno njegovom osposobljavanju za planirano korišćenje, naročito troškove dovoza i namještanja i procjenu troškova razgrađivanja, odstranjivanja i obnavljanja.

Za mjerenje nakon priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja Društvo koristi model nabavne vrijednosti i vodi ta sredstva po njihovim nabavnim vrijednostima, umanjena za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija ovih sredstava se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Stope amortizacije pojedinih nekretnina i opreme određene su u zavisnosti od vijeka korišćenja, koji zavisi od: očekivanog korišćenja sredstava, očekivane fizičke istrošenosti i starenja, očekivane tehničke i tržišne zastarjelosti, očekivanih zakonskih i drugih ograničenja korišćenja.

Vijek korišćenja nekretnina, postrojenja i opreme za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja i izabrani metod amortizacije potrebno je godišnje provjeravati. Ako se utvrdi, da je vijek upotrebe drugačiji od već izabranog, potrebno je promijeniti ili dopuniti odluku o metodi amortizacije. Efekti takve promjene se obračunaju i iskazuju u godišnjem izvještaju u godini u kojoj je došlo do promjena.

Primjenjene stope amortizacije pojedinih grupa opreme su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostali građevinski objekti	2,0 - 4,0
3. Stanovi i kuće za stanovanje	1,5 - 4,0
4. Objekti za odmor	2,0 - 5,0
OPREMA, VOZILA I OSTALO	
1. Transportna sredstva u cestnom prometu	14,29
2. Telefonska i druga oprema za prenos veza	20,00
3. Računari i računarska oprema	30,0
4. Računarske i pisaće mašine	20,0 - 25,0
5. Kancelarijski i ostali namještaj	10,0 - 20,0
7. Oprema za snimanje i umnožavanje	20,0
8. Oprema za čuvanje novca i hartija od vrijednosti	10,0
9. Oprema za ugostiteljsku djelatnost	20,0
10. Ostala nepomenuta oprema	12,5 - 25,0
11. Oprema za djelatnost odmaranja	6,7 - 15,0

Početak obračuna amortizacije je prvog dana sljedećeg mjeseca od kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu.

Privremeno se prekida obračun amortizacije i obračun ispravke vrijednosti nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja, koja su oštećena zbog više sile ili ih zbog toga nije moguće koristiti. Prekid traje toliko vremena, koliko je potrebno za otklanjanje nastale štete. Privremeni prekid obračuna amortizacije vrši se, ako je vrijeme nemogućnosti korišćenja duže od jednog mjeseca.

Amortizacija nekretnina i opreme prestaje, kada je sredstvo razvrstano u sredstva za prodaju ili kada je ukinuto priznavanje sredstva (otuđenje ili ako od njegovog korišćenja ili otuđenja više ne možemo očekivati buduće ekonomske koristi).

Kasnije nastali troškovi u vezi sa nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja se iskazuju kao:

- troškovi održavanja,
- umanjenja ispravke vrijednosti sredstva,
- povećanje nabavne vrijednosti sredstva.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja (nastavak)

Godišnje prilikom zaključenja poslovne godine, procjenjuje se da li postoje indikatori obezvrjeđenja nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja.

Kod procjenjivanja, da li postoji indikator obezvrjeđenja, uzima se u obzir sljedeće:

- tržišna vrijednost sredstva zbog protoka vremena smanjila se mnogo više od očekivane;
- javile su se značajne promjene u tehnološkom, tržišnom, privrednom ili pravnom okruženju;
- povećale su se tržišne kamatne stope, a ta povećanja će vjerovatno uticati na diskontnu stopu korišćenu kod obračuna upotrebne vrijednosti i suštinski smanjiti nadoknadivu vrijednost sredstva;
- ostali nagovještaji (dokazi o zastarjelosti ili fizičkoj oštećenosti sredstva, očekivane promjene korišćenja sredstava sa negativnim uticajem na osiguravajuće društvo i drugi indikatori).

Ako postoje takvi indikatori, Društvo mora procijeniti nadoknadivu vrijednost sredstava. Kao nadoknadiva vrijednost uzima se veća od fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Ukoliko je nadoknadiva vrijednost sredstava manja od njegove knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvenu vrijednost sredstva bi trebalo smanjiti na njegovu nadoknadivu vrijednost. Takvo smanjenje je gubitak zbog obezvrjeđenja, koji se priznaje u bilansu uspijeha.

3.7 Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se odnosi na računarske softvere i licence.

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrijednosti. Društvo primjenjuje model nabavne vrijednosti i vodi nematerijalnu imovinu po nabavnim vrijednostima, umanjenim za akumuliranu amortizaciju i nastalo obezvrjeđenje.

Amortizacija nematerijalne imovine se obračunava primjenom proporcionalnog metoda tokom procijenjenog korisnog vijeka upotrebe.

Godišnje je potrebno provjeriti eventualno obezvrjeđenje nematerijalne imovine sa neodređenim vijekom upotrebe i nematerijalne imovine koja se još ne koriste.

Nematerijalna ulaganja, koja su namijenjena za prodaju, se na osnovu Odluke Odbora direktora preraspoređuju u dugoročna sredstva za prodaju po knjigovodstvenoj vrijednosti.

3.8 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine se priznaju kao sredstva, kada su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

- investicione nekretnine moraju ostvarivati ekonomske koristi;
- investicione nekretnine se koriste za izdavanje u zakup i donose zakupninu ili se prodaju i ostvaruju dobit;
- investicione nekretnine nijesu namijenjene za prodaju u bliskoj budućnosti u redovnom poslovanju;
- nabavnu vrijednost je moguće pouzdano izmjeriti.

Početno priznavanje investicionih nekretnina je po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost predstavlja nabavnu cijenu i neposredno pripadajuće troškove nabavke.

Naknadno priznavanje investicionih nekretnina vrši se po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za obračunatu amortizaciju i eventualno obezvrjeđenje.

Način amortizacije i obezvrjeđenja investicionih nekretnina je isti kao kod materijalnih osnovnih sredstava. Procjena obezvrjeđenja vrši se godišnje.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8 Investicione nekretnine (nastavak)

Primjenjene stope amortizacije za investicione nekretnine su prikazane u sljedećem pregledu:

Amortizaciona grupa	Godišnja stopa amortizacije (%)
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	
1. Poslovne zgrade i poslovne prostorije	1,5 - 3,0
2. Ostali građevinski objekti	2,0 - 4,0
3. Stanovi i kuće za stanovanje	1,5 - 4,0
4. Objekti za odmor	2,0 - 5,0

3.9 Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili sredstava ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Društvu suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Minimalna plaćanja lizinga se dele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspeha.

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog veka upotrebe sredstva. Međutim, ukoliko nije sasvim izvesno da će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procenjenog veka trajanja sredstva.

Obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao rashod u bilansu uspeha po pravolinijskoj osnovi tokom trajanja lizinga.

3.10 Finansijska sredstva

Finansijska sredstva se kod početnog priznavanja svrstavaju u sljedeće grupe:

- 3.10.1 Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha;
- 3.10.2 Finansijska sredstva koja se drže do dospeljeća;
- 3.10.3 Krediti (pozajmice) i potraživanja;
- 3.10.4 Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju;

Finansijska sredstva se početno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za, u slučaju finansijskih sredstava koja nisu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, direktne troškove transakcije (naknade plaćene zastupnicima, savjetnicima, berzanskim posrednicima, dažbine berzi i ostale dažbine povezane sa prenosom), a koje proizilaze neposredno iz kupovine ili izdavanja finansijskog sredstva.

Klasifikacija zavisi od namjere za koju su finansijska sredstva pribavljena. Finansijska sredstva su klasifikovana po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kada se hartije od vrijednosti drže u cilju ostvarivanja dobiti po osnovu trgovanja u kratkom vremenskom periodu. Kategorije sredstava raspoloživih za prodaju i ulaganja koja se drže do dospeljeća se koriste kada se odnosnom obavezom pasivno upravlja i / ili se ona vrednuje po amortizovanoj vrijednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10.1 *Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha*

Finansijska sredstva utvrđena po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata uključuju:

- Finansijska sredstva za trgovanje; to su sredstva, za koja postoji tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti.
- Finansijska sredstva, koja se kod priznavanja razvrstavaju u grupu po fer vrijednosti preko poslovnog rezultata. To su sredstva za koje mora postojati tržište odnosno možemo njihovu vrijednost pouzdano izmjeriti.

Nakon početnog priznavanja, ove investicije se ponovo mjere po fer vrijednosti, a efekti vrednovanja i realizovani dobiti i gubici se priznaju u bilansu uspjeha. U bilansu uspjeha se priznaju i sve dobijene dividende i kamate.

3.10.2 *Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća*

Finansijska sredstva, neizvedena sa fiksnim iznosom plaćanja ili iznosom plaćanja koji se može odrediti i fiksnim rokom dospjeća, klasifikuju se kao ona koja se drže do dospjeća ako osiguravajuće društvo ima namjeru i sposobnost da ih drži do dospjeća. Ova ulaganja se pri početnom priznavanju vrednuju po nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja fer vrijednost plaćene naknade za nabavku ulaganja. Svi troškovi transakcije nastali pri nabavci su uključeni u nabavnu vrijednost ulaganja.

Nakon početnog vrednovanja, zajmovi i potraživanja se vrednuju po amortizovanom trošku korišćenjem metode efektivne kamatne stope (EKS). Kamate se priznaju u bilansu uspjeha.

Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Ukoliko se fer vrijednost tih sredstava privremeno poveća ili smanji ispod knjigovodstvene vrijednosti, ta promjena ne utiče na visinu tih sredstava, odnosno te se promjene ne priznaju u poslovnim knjigama.

Sredstava koja su klasifikovana kao sredstva koja se drže do dospjeća nije moguće prodati prije dospjeća ili razvrstati u drugu grupu sredstava.

3.10.3. *Kredit i potraživanja*

Kredit

Kredit su neizvedena finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Ova sredstva se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, koja je fer vrijednost plaćene naknade za pribavu sredstava. Svi troškovi transakcije nastali prilikom pribave se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva. Kamate se priznaju u poslovnom rezultatu. Preračuni finansijskih ulaganja, koji su izraženi u stranim valutama, priznaju se u finansijskom rezultatu.

Potraživanja

Potraživanja svih vrsta se kod početnog priznavanja iskazuju u iznosima, koji proističu iz odgovarajućih isprava, uz pretpostavku, da će biti naplaćena.

Potraživanja, za koja postoji pretpostavka (vjerovatnoća), da neće biti naplaćena u cjelosti ili u određenom roku, iskazuju se kao sumnjiva i sporna potraživanja i vrši se obračun ispravke vrijednosti na teret poslovnih rashoda. Navedena ispravka vrijednosti se iskazuje na odvojenim kontima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijska sredstva (nastavak)

3.10.3 *Kreditni (pozajmice) i potraživanja*

Sumnjiva potraživanja su potraživanja, za koja se sumnja, da neće biti izmirena u redovnom roku odnosno u cjelokupnom iznosu. U ta potraživanja uključujemo potraživanja od dužnika, koji su u stečaju, prinudnoj naplati. Sporna potraživanja su potraživanja, ako je za njih započet sudski postupak.

Potraživanja u stranoj valuti se preračunaju u domaću valutu po kursu na dan nastanka. Kursna razlika, koja nastaje do dana izmirenja ili do dana bilansa stanja, uzima se kao pozicija finansijskih prihoda ili finansijskih rashoda.

3.10.4 *Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju*

Početno priznavanje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju se vrši po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva koja su raspoloživa za prodaju se naknadno mjere po fer vrijednosti, a efekti vrjednovanja se priznaju u kapitalu dok finansijsko sredstvo ne prestaje da se priznaje, kada će akumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat u kapitalu biti priznat u bilansu uspjeha, ili dok se ne odredi da je finansijsko sredstvo obezvrijeđeno, kada se akumulirani gubitak priznaje u bilansu uspjeha iako priznavanje finansijskog sredstva nije prestalo. Investicije u instrumente kapitala koje nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti odmjeravaju se po nabavnoj vrijednosti.

Pojedinačna vrijednost takvih sredstava ne smije prelaziti EUR 500 hiljada odnosno, ukupna vrijednost tih sredstava ne smije prelaziti 1% stanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju pojedinog fonda za pokriće odnosno imovine za pokriće.

Preračuni finansijskih sredstava, koji su izraženi u stranim valutama, koja se utvrđuju po fer vrijednosti, priznaju se neposredno u kapitalu. Finansijska ulaganja u instrumente kapitala, izražene u stranim valutama, koji se utvrđuju po nabavnoj vrijednosti, ne preračunavaju se.

Društvo ima u toj grupi razvrstana sljedeća finansijska sredstva:

- tržišne akcije koje nijesu razvrstane u druge grupe sredstava,
- dužničke hartije od vrijednosti (tržišne), koje nijesu razvrstane u finansijska sredstva u posjedu do dospjeća za plaćanje i u pozajmice.

3.10.5 *Izvedeni finansijski instrumenti*

Društvo sa stanjem na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2013. nema izvedene finansijske instrumente.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijska sredstva (nastavak)

3.10.6 *Finansijska ulaganja u zavisna i pridružena društva*

Finansijska ulaganja u kapitalne instrumente zavisnih društava se u pojedinačnim finansijskim izvještajima obračunavaju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za nastalo obezvrjeđenje.

Dividende, koje su ostvarene u zavisnim i pridruženim društvima, priznaju se u poslovnom rezultatu, kada se stekne pravo na plaćanje.

3.10.7 *Obezvrjeđenje finansijskih sredstava*

Društvo kvartalno, a najmanje jednom godišnje, prilikom zaključenja poslovne godine utvrđuje, da li postoje nepristrasni indikatori obezvrjeđenja finansijskih sredstava. Pod nepristrasnim indikatorima obezvrjeđenja smatraju se: neplaćanje kamate ili glavnice, značajne finansijske teškoće izdavaoca, vjerovatnoća stečaja ili finansijske reorganizacije izdavaoca, nestanak aktivnog tržišta zbog finansijskih teškoća i drugi značajni podaci, koji ukazuju, da postoji mjerljivo smanjenje ocijenjenih budućih novčanih tokova, uključujući privredne prilike u zemlji ili lokalnom okruženju izdavaoca.

Kod kapitalnih instrumenata se kao nepristrasni indikator obezvrjeđenja uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- značajno smanjenje fer vrijednosti ispod nabavne vrijednosti za 40% i više;
- dugotrajno smanjenje fer vrijednosti neprekidno 9 mjeseci od dana kada se kapitalnim instrumentima fer vrijednost prvi put smanjila ispod nabavne vrijednosti i ostala niža cijeli period od 9 mjeseci i istovremeno se umanjila za više od 10% nabavne vrijednosti.

Kod dužničkih hartija od vrijednosti se kao nepristrasni dokaz o slabljenju uzima:

- statutarne promjene kao što su stečaj, likvidacija;
- kašnjenja u plaćanju i drugi značajni negativni događaji, povezani sa kreditnom sposobnošću izdavaoca.

Ako postoje dokazi (ispunjeni gore navedeni uslovi), finansijsko sredstvo bi trebalo obezvrjediti.

Za potraživanja iz poslova osiguranja od osiguranika, koji su pravna lica, u grupi osiguranja imovine, oblikuju se ispravke vrijednosti na osnovu sljedećih kriterijuma:

Za veće osiguranike – pravna lica koji imaju godišnju premiju veću od 1% garantne rezerve formira se ispravka vrijednosti na osnovu ocjena finansijskog položaja i platežne sposobnosti, pri čemu se osiguranik svrstava u grupe od A do D uz uvažavanje broja dana kašnjenja u plaćanju.

Za ostale osiguranike – pravna lica koji imaju godišnju premiju manju od 1% garantne rezerve, ispravka vrijednosti potraživanja se formira u zavisnosti od starosne strukture potraživanja na sljedeći način:

Starosna struktura	Procenat ispravke potraživanja
Nedospjela i dospjela do 90 dana	0 %
Dospjela od 91 do 180 dana	25 %
Dospjela od 181 do 270 dana	50 %
Dospjela od 271 do 365 dana	75 %
Dospjela preko 365 dana	100 %

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijska sredstva (nastavak)

3.10.7 Obezvrjeđenje finansijskih sredstava (nastavak)

Navedene ispravke vrijednosti mogu se povećati, ukoliko postoje podaci o neispunjavanju obaveza osiguranika prema osiguravajućem društvu u proteklim godinama. U tom slučaju je potrebno dati pismeno obrazloženje.

Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je objavljen stečajni postupak, bez obzira na starost potraživanja, ispravka vrijednosti formira se u visini od 100% iznosa potraživanja. Isto važi za potraživanja po osnovu sudske naplate. Kod potraživanja od pravnih lica, kod kojih je uvedeno prinudno poravnanje, ispravke vrijednosti se formiraju do visine poznatog procenta koji će biti otpisan nakon okončanja postupka.

Za potraživanja iz poslova osiguranja od osiguranika, koji su fizička lica, u grupi osiguranja imovinskog osiguranja, ispravke vrijednosti se formiraju na osnovu istih kriterijuma kao za pravna lica koja imaju godišnju premiju nižu od 1% garantovane rezerve.

3.11 Kapital

Kapital Društva čini: akcijski kapital, revalorizacije i druge rezerve, akumulirani gubitak prethodnih godina i dobit tekuće godine.

Adekvatnost kapitala

Na osnovu Zakona o osiguranju („Službeni list CG“ 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12) kapital društva za osiguranje čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala.

Osnovni kapital društva za osiguranje čine:

- 1) uplaćeni akcijski kapital društva za osiguranja, izuzev akcijskog kapitala uplaćenog na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja;
- 3) rezerve iz dobiti;
- 4) prenesena dobit iz prethodnih godina.

Obračunati osnovni kapital umanjuje se za:

- 1) otkupljene sopstvene akcije;
- 2) nematerijalnu imovinu;
- 3) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
- 4) razliku nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete.

Dopunski kapital društva za osiguranje čine:

- 1) akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija;
- 2) podređeni dužnički instrumenti;
- 3) rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama;
- 4) druge kategorije.

Druge kategorije dopunskog kapitala su:

- 1) vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu ne uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja, pri čemu stvarni troškovi pribavljanja u obračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5 % osigurane sume;
- 2) revalorizacije rezerve imovine koje ne ulaze u sastav imovine za pokriće tehničkih rezervi.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11 Kapital (nastavak)

Adekvatnost kapitala (nastavak)

Društvo za osiguranje može u obračun dopunskog kapitala uključiti druge kategorije samo na osnovu saglasnosti regulatornog organa.

Iznos dopunskog kapitala ne može prelaziti 50% iznosa osnovnog kapitala.

Prilikom obračuna kapitala društva za osiguranje, zbir osnovnog i dopunskog kapitala umanjuje se za sljedeće odbitne stavke:

- 1) udjele u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava;
- 2) ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava;
- 3) akcije koje se ne kotiraju na organizovanom tržištu i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza.

3.12 Garantni kapital

Garantni kapital čini zbir osnovnog i dopunskog kapitala u skladu sa Zakonom o osiguranju.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanim ovim Zakonom o osiguranju.

3.13 Ostala dugoročna rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili preuzetu) koja je rezultat prošlih događaja, gdje je vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban da se izimiri obaveza i može se dati pouzdana procjena iznosa obaveze.

Rezervisanja se oblikuju za sljedeće namjene:

- za jubilarne nagrade
- za neiskorišćene godišnje odmore i
- za otpremnine kod odlaska u penziju.

Vrijednost rezervisanja mora biti istovjetna sadašnjoj vrijednosti izdataka, koji su po očekivanju neophodni za izmirenje obaveze.

Ova rezervisanja se knjiže na osnovu aktuarskih obračuna.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Bruto tehničke rezerve

Formiranje tehničkih rezervi je propisano sa Zakonom o osiguranju, njegovim podzakonskim aktima i internim pravilnicima.

Osiguravajuće društvo mora za sve poslove osiguranja, koje obavlja, formirati odgovarajuća tehničke rezerve, koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika, koji proizilaze iz poslova osiguranja, koje obavlja.

Osiguravajuće društvo mora formirati sljedeće vrste tehničkih rezervi:

- rezerve za prenosne premije,
- rezervisanja za štete,
- matematičke rezerve,
- rezerve za izravnjanje rizika za osiguranje kredita i
- rezervacije za neistekle rizike.

Detaljnija pravila i minimalne standarde za obračun tehničkih rezervi, propisuje Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o osiguranju i propisima Agencije za nadzor osiguranja Društvo je sastavilo pravilnike za formiranje svih potrebnih tehničkih rezervi koje proizilaze iz poslovanja osiguravajućeg društva.

3.15 Tekući i odloženi porez na dobit

Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list CG" br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12, 61/13). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, br.40/08, br..86/09, 40/11, 14/12, 61/13).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se ukalkulisava u punom iznosu, korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izvještajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvo ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata. Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16 Primanja zaposlenih

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je, takođe, obavezno da od bruto plata zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Troškovi penzija i ostalih naknada nakon penzionisanja

U Društvu ne postoji penzioni fond niti naknade zaposlenima nakon penzionisanja i stoga nema obaveze u tom smislu. Isto tako, Društvo nema obavezu da obezbjeđuje buduće naknade sadašnjim ni bivšim zaposlenima, već sve naprijed navedeno sprovodi u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju CG ("Sl. list CG", br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07, 12/07, 13/07, 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 73/10, 40/11, 66/12).

Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbjeđuje zaposlenima, primjenom Kolektivnog ugovora, jubilarne nagrade, regres za korišćenje godišnjeg odmora, sredstva za zimnicu, naknade toplog obroka i prevoza, obezbjeđuje pomoć zaposlenima, na predlog Sindikata, u propisanim slučajevima, po odluci Izvršnog direktora Društva.

Otpremnine

Saglasno Kolektivnom ugovoru, zaposlenima se isplaćuje otpremnina prilikom odlaska u penziju ili najkasnije u roku od 30 dana od dana odlaska u penziju.

Otpremnina se isplaćuje i u slučajevima prestanka potrebe za radom zaposlenih, kada se posebnom odlukom nadležnog organa u Društvu utvrđuje Program ostvarivanja prava zaposlenih za čijim je radom prestala potreba (višak radnika). Kao poseban vid otpremnine postoji davanje u slučaju sporazumnog raskida radnog odnosa, kao način podsticanja smanjenja broja zaposlenih, uz njihovu saglasnost. U svim navedenim slučajevima isplatom otpremnine prestaju materijalne ili bilo kakve druge obaveze Društva prema zaposlenima koji su primili otpremninu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

4.1 Rizik osiguranja

Rizike koji svaki od ugovora o osiguranju nosi čine mogućnost da se osigurani događaj desi, kao i neodređenost iznosa odštete koji se po tom osnovu traži. Po samoj prirodi ugovora o osiguranju, ovaj rizik zavisi od slučajnosti i zbog toga je nepredvidiv.

4.2 Rizik osiguranja lica

Učestalost i težina šteta zavisi od nekoliko činilaca. Najznačajniji su povišeni nivo naknade po osnovu štete nastale usled izloženosti rizicima od povreda ili bolesti. Društvo upravlja ovim rizicima strategijom osiguranja, odgovarajućim ugovorima o reosiguranju i proaktivnim odnosom prema štetama.

4.3 Ugovori o osiguranju imovine

U vezi sa ugovorima o osiguranju imovine Društvo je izloženo rizicima od teže prirodne nepogode (poplave, olujnih vjetrova itd.), i rizicima od šteta za požare i kvarove opreme osiguranika. Za određene vrste ugovora Društvo ima ograničen broj šteta koje po polisi isplaćuje ili ograničenu ukupnu sumu koju isplaćuje po polisi u toku godine.

4.4 Tržišni rizik

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Tržišni rizik obuhvata rizik od deviznih kolebanja, rizik kamatnih stopa, fer vrijednosti i rizik cijena. Cjelokupan program upravljanja rizikom usmjeren je na nepredvidivost finansijskih tržišta i nastoji da svede na minimum potencijalne negativne uticaje na finansijsko poslovanje Društva. Upravljanje rizikom obavlja Rukovodstvo na osnovu politika koje odobri Odbor direktora. Odbor direktora donosi, u pisanoj formi, osnovna pravila za sveukupno upravljanje rizikom, kao i politike, takođe u pisanoj formi, koje obuhvataju posebne oblasti kao što su devizni rizik, kamatni rizik, kreditni rizik i ulaganje viška likvidnih sredstava.

Društvo je izloženo deviznom riziku koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama. Devizni rizik proističe iz obračuna i uplata šteta u inostranstvu i aktuelnih priznatih obaveza.

Devizni rizik se javlja kada se buduće trgovinske transakcije i priznata sredstva i obaveze denominuju u valuti koja nije funkcionalna valuta Društva. Rukovodstvo je zaduženo da rukovodi neto pozicijom u svakoj stranoj valuti.

4.5 Kreditni rizik

Društvo nema značajne koncentracije kreditnog rizika. Učesnici u poslu i gotovinske transakcije su ograničeni na finansijske institucije visokog kreditnog kvaliteta. Društvo ima politike kojima se ograničava obim kreditnog izlaganja prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Društvo je izloženo kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da suprotna strana neće biti sposobna da plati pun iznos duga po dospijeću. Područja u kojima je Društvo izloženo kreditnom riziku su:

- udio reosiguravača u obavezama po osnovu osiguranja,
- potraživanja od reosiguravača po osnovu već isplaćenih šteta,
- potraživanja od potpisnika ugovora o osiguranju,
- potraživanja od posrednika pri osiguranju.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

4. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

4.6 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumijeva održavanje dovoljnog iznosa novčanih sredstava i hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji, raspoloživost finansiranja preko odgovarajućeg iznosa kreditnih obaveza i mogućnosti da se izravna pozicija na tržištu.

4.7 Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrijednosti.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim pojedinačnim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

5. PRIHOD OD PREMIJE OSIGURANJA I SAOSIGURANJA

U hiljadama EUR

			2013.
Vrste osiguranja	Bruto premija	Udio sa/re- osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	6.097	(90)	6.007
Zdravstveno osiguranje	380	-	380
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.371	(56)	2.315
Osiguranje šinskih vozila	184	(140)	44
Osiguranje aviona - kasko	313	(327)	-14
Osiguranje plovila - kasko	404	(388)	16
Osiguranje prevoza robe	268	(250)	18
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	2.484	(1.513)	971
Ostala imovinska osiguranja	2.447	(1.304)	1.143
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	12.301	(483)	11.818
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	135	(131)	4
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	96	(75)	21
Opšte osiguranje od odgovornosti	661	(390)	271
Osiguranje kaucija	17	-	17
Putno osiguranje	145	-	145
Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	7	(6)	1
Ukupno	28.310	(5.153)	23.157

U hiljadama EUR

			2012.
Vrste osiguranja	Bruto premija	Udio sa/re- osiguranja	Neto premija
Osiguranje nezgode	5.881	(133)	5.748
Zdravstveno osiguranje	479	-	479
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	2.482	(76)	2.406
Osiguranje šinskih vozila	187	(129)	58
Osiguranje aviona - kasko	342	(311)	31
Osiguranje plovila - kasko	246	(238)	8
Osiguranje prevoza robe	206	(130)	76
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	2.102	(1.613)	489
Ostala imovinska osiguranja	2.242	(1.398)	844
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	12.378	(303)	12.075
Osiguranje odgovornosti od korišćenja letilica	137	(125)	12
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	180	(154)	26
Opšte osiguranje od odgovornosti	398	(162)	236
Osiguranje kaucija	16	-	16
Osiguranje različitih finansijskih gubitaka	9	(5)	4
Ukupno	27.285	(4.777)	22.508

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

6. NETO PRIHODI OD OSTALIH USLUGA

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja Naplaćena sumnjiva i sporna potraživanja po osnovu premija (napomena 18.2)	1.161	1.121
	<u>37</u>	<u>108</u>
Ukupno	<u>1.198</u>	<u>1.229</u>

Prihodi od usluga za obavljanje drugih poslova osiguranja uključuju sljedeće vrste usluga:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Prihodi prodaje zelenih kartona	493	455
Prihodi od usluga procjene šteta	54	51
Prihodi od provizija reosiguranja	541	536
Prihodi od provizija saosiguranja	<u>73</u>	<u>79</u>
Ukupno	<u>1.161</u>	<u>1.121</u>

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Obračunate bruto naknade šteta	(13.780)	(15.479)
Troškovi vezani za isplatu šteta	(1.586)	(1.367)
Umanjenje za prihode ostvarene iz bruto regresnih potraživanja	346	372
Udio u naknadama šteta iz prihvaćenih saosiguranja, reosiguranja i retrocesija	(68)	(70)
Umanjenje za udio reosiguravača	1.267	1.421
Umanjenje za udio saosiguravača i retrocesionara u naknadama šteta		171
Promjene bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete (+/-)	960	1.213
Promjene rezervisanja za nastale prijavljene štete za saosiguravajući i reosiguravajući dio (+/-)	(225)	560
Promjena bruto rezervisanja za nastale neprijavljene štete (+/-)	1.434	380
Promjena rezervisanja za troškove likvidacije šteta	<u>(230)</u>	<u>667</u>
Ukupno	<u>(11.882)</u>	<u>(12.132)</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

7. RASHODI NAKNADA ŠTETA (nastavak)

U hiljadama EUR	2013.		
	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Vrste osiguranja			
Osiguranje nezgode	5.808	(29)	5.779
Zdravstveno osiguranje	220	-	220
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	1.630	(20)	1.610
Osiguranje šinskih vozila	341	(293)	48
Osiguranje aviona - kasko	112	(80)	32
Osiguranje plovila - kasko	90	(70)	20
Osiguranje prevoza robe	177	(121)	56
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	490	(97)	393
Ostala imovinska osiguranja	985	(418)	567
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	5.425	(114)	5.311
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	8	-	8
Opšte osiguranje od odgovornosti	60	(25)	35
Putno osiguranje	20	-	20
Osiguranje jemstva	0.66	-	
Ukupno	15.366	(1.267)	14.099

U hiljadama EUR	2012		
	Bruto štete	Udio reosiguranja	Neto štete
Vrste osiguranja			
Osiguranje nezgode	5.200	-	5.200
Zdravstveno osiguranje	196	-	196
Osiguranje kopnenih motornih vozila - kasko	1.960	(4)	1.956
Osiguranje šinskih vozila	23		23
Osiguranje aviona - kasko	310	(279)	31
Osiguranje plovila - kasko	15	(8)	7
Osiguranje prevoza robe	11	-	11
Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda	1.241	(548)	693
Ostala imovinska osiguranja	953	(249)	704
Osiguranje odg. od korišćenja motornih vozila	6.852	(314)	6.538
Osiguranje odgovornosti od korišćenja plovila	8	-	8
Opšte osiguranje od odgovornosti	63	(19)	44
Osiguranje kredita	9	-	9
Osiguranje kaucija	5	-	5
Ukupno osiguranja imovine	16.846	(1.421)	15.425

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

8. PROMJENE NETO TEHNIČKIH REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Promjena rezervisanja za izravnanje rizika	-	1.745
Promjene drugih tehničkih rezervisanja	(84)	(82)
Ukupno	84	1.663

Zakon o osiguranju ("Sl. list CG", br. 78/06, 19/07, 53/09, 73/10, 40/11, 45/12) koji je stupio na snagu 17. avgusta 2012. godine ne zahtijeva od društava za osiguranje dalju obavezu formiranja rezervi za izravnanje rizika za ostale vrste neživotnih osiguranja, osim za poslove kreditnog osiguranja, pod uslovom da je društvo za osiguranje odlučilo da ne postoji dalja potreba formiranja istih.

Društvo je donijelo odluku da ne postoji dalja potreba formiranja rezervi za izravnanje rizika za ostale vrste neživotnih osiguranja, osim za poslove kreditnog osiguranja i u skladu sa navedenim, sve rezerve po navedenom osnovu ukinute su u korist bilansa uspjeha za godinu koja se završava 31. decembra 2012. u iznosu EUR 1.745 hiljada.

9. OSTALI TROŠKOVI, DOPRINOSI I REZERVISANJA

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi za preventivu	586	675
Garantni fond	386	393
Troškovi nadzornog organa	270	291
Troškovi ispravke vrijednosti premije osiguranja (napomena 18.2)	811	194
Troškovi ispravke vrijednosti potraživanja za udjele u naknadama šteta (napomena 18.3)	-	119
Ostali troškovi	-	81
Ukupno	2.053	1.753

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA

10.1 Troškovi sticanja osiguranja

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi pribave osiguranja	1.706	1.713
Amortizacija	247	251
Zarade zaposlenih	1.277	1.287
Troškovi socijalnog I penzijskog osiguranja	872	852
Ostali troškovi rada	261	91
Troškovi usluga fizičkih lica koji ne obavljaju djelatnost	50	50
Troškovi reprezentacije, reklame, sajmova	1.087	1.150
Troškovi materijala i energije	381	368
Troškovi usluga održavanja	171	113
Povrat troškova vezanih za radni odnos	32	45
Troškovi intelektualnih i ličnih usluga	59	25
Dažbine koje ne zavise od poslovnog rezultata	14	19
Troškovi usluga saobraćaja I veza	116	107
Troškovi premije osiguranja	98	120
Troškovi platnog prometa I bankarskih usluga	24	24
Zakupnine	166	150
Troškovi usluga stručnog obrazovanja	12	0
Ostali troškovi usluga	212	251
Ukupno	<u>6.785</u>	<u>6.616</u>

10.2 Troškovi rada –ostali troškovi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih primanja zaposlenih	820	799
Porezi i doprinosi na isplaćene zarade	620	535
Drugi troškovi rada	24	66
	<u>1.465</u>	<u>1.400</u>

10.3 Materijalni troškovi –ostali troškovi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi kancelarijskog materijala	41	58
Troškovi energije	52	54
Drugi troškovi materijala	3	9
	<u>96</u>	<u>121</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

10. TROŠKOVI SPROVOĐENJA OSIGURANJA (nastavak)

10.4 Ostali troškovi usluga

	2013.	2012.
Troškovi konsultantskih usluga	257	322
Zakupnine	6	30
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	46	46
Premije osiguranja	37	33
Troškovi reklame, propagande i reprezentacije	108	175
Troškovi drugih usluga	272	290
Ukupno	726	896

11. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA

U hiljadama EUR

	2013.	2012.
Prihodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Prihodi od kamata	619	658
- Dobici od finansijskih sredstva i finansijskih obaveza	113	65
- Prihodi od dividendi i drugih udjela u dobitku	8	2
- Kapitalni dobici po osnovu otuđenja investicionih nekretnina	-	317
- Prihodi od zakupa investicionih nekretnina	138	154
- Drugi prihodi	58	51
	936	1.247
Rashodi od ulaganja sredstava tehničkih rezervi:		
- Rashodi kamata	(39)	(23)
- Obezvrjeđenje vrijednosti hartija od vrijednosti namijenjenih prodaji	(109)	(454)
- Amortizacija investicionih nekretnina	(88)	(91)
- Neposredni poslovni rashodi investicionih nekretnina	(3)	(20)
- Obezvrjeđene vrijednosti investicionih nekretnina (Napomena 15 i 16.4)	(196)	(472)
- Ostali rashodi ulaganja	(67)	(5)
	(502)	(1.065)
Neto finansijski rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi	434	182
Prihodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	379	604
Rashodi od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi:		
- Obezvrjeđenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica (napomena 16.6)	(800)	(2.900)
- Ostali neposlovni i vanredni rashodi	(361)	(81)
	(1.161)	(2.981)
Neto finansijski rezultat od ulaganja koja se ne finansiraju iz sredstava tehničkih rezervi	(782)	(2.377)
Ukupno	(348)	(2.195)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

11. FINANSIJSKI REZULTAT OD ULAGANJA (nastavak)

Obezvrjeđenje vrijednosti ulaganja u kapital povezanih pravnih lica za godinu završenu 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 800 hiljada odnosi se na obezvrjeđenje vrijednosti plasmana u povezano pravno lice "Lovćen auto" A.D., Podgorica u iznosu EUR 800 hiljada (napomena 16).

12. POREZ NA DOBIT

12.1 Komponente poreza na dobit

U hiljadama EUR

	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Porez na dobit – tekući porez	2	-
Porez na dobit – odloženi porez	<u>49</u>	<u>46</u>
Ukupno	<u>51</u>	<u>46</u>

12.2 Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda rezultata poslovanja prije oporezivanja i propisane poreske stope

U hiljadama EUR

	<u>2013.</u>	<u>2012.</u>
Dobit u bilansu uspjeha prije oporezivanja	<u>208</u>	<u>569</u>
Poreska stopa 9%	19	51
Troškovi koji se ne priznaju u poreske svrhe	84	35
Poreski krediti na ime prenosa gubitaka	(52)	(44)
Ostale promjene	<u>-</u>	<u>4</u>
	<u>51</u>	<u>46</u>

Odložene poreske obaveze odnose se na privremene razlike između osnovice po kojoj se nematerijalna ulaganja, nekretnine i oprema i investicione nekretnine priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima su ta sredstva iskazana u finansijskim izvještajima Društva.

12.3 Odložene poreske obaveze

U hiljadama EUR

	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Privremene razlike na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama	305	256
Privremene razlike po osnovu efekata promjene fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju	<u>15</u>	<u>6</u>
	<u>320</u>	<u>262</u>

Kretanja na odloženim poreskim obavezama po osnovu privremenih razlika na nematerijalnim ulaganjima, opremi i investicionim nekretninama su prikazana u pregledu koji slijedi:

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

13. ZARADA PO AKCIJI

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Dobit za godinu u hiljadama EUR	157	523
Ponderisani prosječni broj akcija	<u>327.553</u>	<u>327.553</u>
Zarada po akciji u EUR	<u>0,47940</u>	<u>1,597</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

14. NEMATERIJALNA IMOVINA

Nematerijalna ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine se odnose na softvere i licence. Kretanje na nematerijalnim ulaganjima za godine završene 31. decembra 2013. i 2012. prikazano je u narednoj tabeli:

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Nabavna vrijednost		
Stanje, 1. januara	1.020	983
Nove nabavke	49	37
Stanje, 31. decembar	<u>1.069</u>	<u>1.020</u>
Ispravka vrijednosti		
Stanje, 1. januara	941	909
Amortizacija	41	32
Stanje, 31. decembra	<u>982</u>	<u>941</u>
Neto sadašnja vrijednost na dan 31. decembra	<u>87</u>	<u>79</u>

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE DJELATNOSTI OSIGURANJA

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Zemljište i objekti za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	9.156	9.132
Oprema i sitan inventar za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	3.143	2.819
Nekretnine, postrojenja i oprema za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja u izgradnji	1	5
	<u>12.300</u>	<u>11.956</u>
Ispravka vrijednosti:	<u>(4.429)</u>	<u>(4.005)</u>
Ukupno	<u>7.871</u>	<u>7.951</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

 15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA ZA NEPOSREDNO OBAVLJANJE
 DJELATNOSTI OSIGURANJA (nastavak)

U hiljadama EUR	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje, 1. januara 2012.	59	9,035	2,643	7	11,744
Nove nabavke	24	13	182	-	219
Umanjenja – ostalo	-	-	(4)	-	(4)
Stanje, 31. decembra 2012.	83	9,048	2,821	7	11,959
Nove nabavke	14	11	347	-	372
Smanjenja	-	-	(24)	(4)	(28)
Stanje, 31. decembra 2013.	97	9,059	3,144	3	12,303
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 1. januara 2012.	-	1,778	1,790	-	3,568
Amortizacija	-	136	308	-	444
Smanjenja	-	-	(4)	-	(4)
Stanje, 31. decembra 2012.	-	1,914	2,094	-	4,008
Amortizacija	-	136	298	-	434
Obezvredjenje (Napomena 11)	-	3	-	-	3
Smanjenja	-	-	(13)	-	(13)
Stanje, 31. decembra 2013.	-	2,053	2,379	-	4,432
Neto sadašnja vrijednost					
Stanje, 31. decembra 2012.	83	7,134	727	7	7,951
Stanje, 31. decembra 2013.	97	7,006	765	3	7,871

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Dugoročna finansijska ulaganja kapitala i tehničkih rezervi		
- Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti	7.448	6.440
- Akcije	611	618
- Dugoročni depoziti	-	250
- Ostala dugoročna finansijska ulaganja	673	670
- Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja	6.636	6.452
- Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing	2.779	2.964
	<u>18.147</u>	<u>17.394</u>
Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva	1.330	1.330
	<u>1.330</u>	<u>1.330</u>
Ukupno	<u>19.477</u>	<u>18.724</u>

16.1 Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Obveznice NLB Montenegrobanke AD, Podgorica	-	-
Obveznice izdate od države Crne Gore	7.448	6.440
	<u>7.448</u>	<u>6.440</u>
Ukupno	<u>7.448</u>	<u>6.440</u>

Obveznice, odnosno druge dužničke hartije od vrijednosti sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 7.448 hiljada (31. decembara 2012. godine: EUR 6.440 hiljada) odnose se na obveznice koje je izdalo Ministarstvo finansija Crne Gore u iznosu od EUR 4.829 hiljada, čiji je rok dospjeća 14. septembar 2015. godine, odnosno EUR 1.615 hiljada čiji je rok dospjeća 08. april 2016. godine i 1.004 hiljada sa rokom dospjeća 09. decembra 2016. godine. Obveznice nose prinose od 7,875% i 7,25% na godišnjem nivou i 5,95% p.a. uvećana za tromesečni euribor, redom. Ukupna nominalna vrijednost obveznica na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 7.150 hiljada.

16.2 Akcije

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica – akcije na dan 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31.12.2013.	31.12.2012.
Prva banka Crne Gore – osnovana 1901 A.D., Podgorica	2,3181	486	486
Invest banka Montenegro A.D., Podgorica	0,2895	44	44
Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica	0,0982	19	20
Akcionarsko društvo za reosiguranje Dunav RE, Beograd – Republika Srbija	0,7780	48	67
Crnogoracoop		13	-
NLB Montenegrobanka A.D., Podgorica, Luka Bar	0,0061	1	1
		<u>611</u>	<u>618</u>
Ukupno		<u>611</u>	<u>618</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.3 Ostala dugoročna finansijska ulaganja

Ostala dugoročna finansijska ulaganja na dan 31. decembar 2013. i 2012. godine u iznosu EUR 500 hiljada odnose se na plasman kod Udruženja - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore ("Udruženje"). Svi članovi Udruženja plasirali su Udruženju isti iznos sredstava, koje je ta sredstva položilo u vidu depozita kod Societe Generale Banka Montenegro A.D., Podgorica. Ova sredstva služe kao za izdavanje kontragarancije na isti iznos radi garantovanja Consil of Bureaux of the IMI Green Card System, Brussels, Belgium za poslove osiguranja po osnovu zelene karte.

Odnosno, Udruženje u ulozi Biroa zelene karte garantuje za naknadu štete koje vozila crnogorskih registarskih oznaka počine u inostranstvu, te za naknadu šteta koje na teritoriji Crne Gore počine vozači vozila inostranih registarskih oznaka. Udruženje garantuje da će domaća društva za osiguranje izvršavati svoje obaveze prema društvima i biroima u stranim zemljama, po osnovu šteta prouzrokovanih od strane osiguranika tih domaćih društava za osiguranje.

Po osnovu ovog depozita Društvo ne ostvaruje prihode od kamate iako su sredstva deponovana po kamatnoj stopi od 5,6%. Međutim, kako Udruženje plaća troškove izdavanja garancije u iznosu od 4,5% prihodi od kamate služe za pokriće tih troškova. Rok važenja garancije je 16. januar 2016. godine pa su i sredstva deponovana do istog datuma.

Takođe, ostala dugoročna finansijska ulaganja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine uključuju umjetnička djela u iznosu EUR 173 hiljada.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.4 Investicione nekretnine i druge nekretnine, postrojenja i oprema, koji nisu namijenjeni za neposredno obavljanje djelatnosti osiguranja

U hiljadama EUR	Zemljište	Građevinski objekti	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje, 1. januara 2012.	1,824	8,089	-	9,913
Povećanje	65	88	51	204
Prodaja	-	(2,577)	-	(2,577)
Stanje, 31. decembra 2012.	1,889	5,600	51	7,540
Povećanje	-	408	83	491
Prodaja	-	(29)	-	(29)
Stanje, 31. decembra 2013.	1,889	5,979	134	8,002
Ispravka vrijednosti				
Stanje, 1. januara 2012.	-	873	-	873
Obezvrjeđenje(Napomena 11)	472	-	-	472
Prodaja	-	(348)	-	(348)
Amortizacija	-	91	-	91
Stanje, 31. decembra 2012.	472	616	-	1,088
Obezvrjeđenje(Napomena 11)	159	34	-	193
Prodaja	-	(5)	-	(5)
Amortizacija (Napomena 12)	-	88	-	88
Stanje, 31. decembra 2013.	631	733	-	1,364
Neotpisana vrijednost				
Stanje, 31. decembra 2012.	1,417	4,984	51	6,452
Stanje, 31. decembra 2013.	1,258	5,246	134	6,636

Pregled neto ostvarnog rezultata po osnovu investicionih nekretnina prikazan je u sljedećoj tabeli:

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Prihodi od izdavanja investicionih nekretnina	100	154
Rashodi poreza na imovinu	(20)	(24)
Amortizacija investicionih nekretnina	(88)	(91)
Ukupno	8	39

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.5 Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing

Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina od fizičkih lica na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 2.985 hiljada (31. decembra 2012: EUR 3.156 hiljada) u cjelosti se odnose na prodane investicione nekretnine – stambene objekte u Nikšiću u skladu sa ugovorima o prodaji nepokretnosti kojima je precizirano sljedeće:

- plaćanje se vrši u jedankim mjesečnim ratama;
- period oplate je od 10 do 20 godina;
- prosječna interna stopa prinosa iznosi 3% na godišnjem nivou;

nakon naplate posljednje rate, vlasništvo nad stambenim objektima prelazi na kupca.

U pregledu koji slijedi prikazana su dugoročna potraživanja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine:

(Iznosi u EUR)	<u>31. decembar 2013.</u>	<u>31. decembar 2012.</u>
Dugoročna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga:		
- bruto ulaganja (glavnica i buduće kamate)	2.985	3.156
- buduće kamate (Napomena 24)	(595)	(659)
	<u>2.390</u>	<u>2.497</u>
Minus: obezvrjeđenje vrijednosti	-	-
	<u>2.390</u>	<u>2.497</u>
Minus: Tekuće dospjeće (Napomena 18.5)	(206)	(192)
	<u>2.184</u>	<u>2.305</u>

Dospjeće dugoročnih potraživanja po osnovu lizinga sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine prikazano je u narednoj tabeli:

	<u>31. decembar 2013</u>	<u>31. decembar 2012</u>
- do jedne godine	206	192
- od jedne do dvije godine	175	175
- od dvije do tri godine	175	175
- od tri do četiri godine	175	175
- od četiri do pet godina	175	175
- od pet godina do deset godina	851	861
- od deset do petnaest godina	781	943
- od petnaest do dvadeset godina	447	460
	<u>2.985</u>	<u>3.156</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

16. DUGOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

16.6 Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva

Dugoročna finansijska ulaganja u grupu društava, pridružena i zajednički kontrolisana društva odnose se na sljedeća ulaganja:

U hiljadama EUR	Procenat učešća	31.12.2013.	31.12.2012.
Akcionarsko društvo za osiguranje Lovćen-životna osiguranja, Podgorica	100%	1.280	1.280
Lovćen auto A.D., Podgorica	100%	3.700	2.900
Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	16,67%	50	50
		4.230	4.230
Ispravka vrijednosti:		(3.700)	(2.900)
Ukupno		1.330	1.330

Na dan 31. decembra 2013. godine, akcijski kapital Lovćen auto A.D., Podgorica je bio sastavljen od 370.000 običnih akcija nominalne vrijednosti od EUR 10 tj. EUR 3.700 hiljada (31. decembra 2012. godine: EUR 2.900 hiljada).

Društvo je Odlukom Odbora Direktora br. 767/1 od 30. novembra 2012. godine izvršilo dokapitalizaciju Lovćen auta A.D., Podgorica konverzijom dospjelih nenaplativih potraživanja Društva, odnosno obaveza Lovćen auto A.D., Podgorica prema Društvu.

U septembru 2013. godine, Lovćen auto A.D., Podgorica je registrovalo novu emisiju akcija. Ukupan iznos konverzije obaveza u kapital iznosio je EUR 800 hiljada. Komisija za hartije od vrijednosti donijela je Odluku 02/6e-22/2-13 o uspjehu emisije akcija putem konverzije obaveza 27. septembra 2013. godine.

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Kratkoročni depoziti kod banaka	7.650	7.700
Druga kratkoročna finansijska ulaganja	-	-
Obveznice	-	1.850
Ukupno	7.650	9.550

17.1 Kratkoročni depoziti kod banaka

Kratkoročni depoziti kod banaka prikazani su u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	Period dospjeća	Kamatna stopa (%)	31.12.2013.	31.12.2012.
Crnogorska komercijalna banka A.D., Podgorica	365 dana	0,10-3,5	2.250	2.000
Societe Generale banka Montenegro A.D., Podgorica	3 dana	0,3	2.000	2.500
Prva Banka Crne Gore - osnovana 1901 A.D., Podgorica	365 dana	5,0	100	100
Atlas banka AD. POdgorica	365 dana	5,0	300	
NLB Montenegro banka A.D., Podgorica	3 dana	0,10	3.000	3.100
Ukupno			7.650	7.700

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

17. KRATKOROČNA FINANSIJSKA ULAGANJA (nastavak)

17.2 Obveznice

Obveznice sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine u iznosu od EUR 1.850 hiljada odnosile su se na obveznice koje je izdala NLB Montenegrobanke A.D., Podgorica čiji je rok dospelja 22. novembra 2013. godine. Obveznice nose prinos od 6.5% na godišnjem nivou. Ukupna nominalna vrijednost obveznica na dan 31. decembra 2012. godine iznosila je EUR 1.850 hiljada. Navedene obveznice nisu više emitovane od strane NLB Montenegrobanke, već je Društvo kupilo obveznice Države Crne Gore.

18. KRATKOROČNA SREDSTVA

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Gotovinska sredstva	526	171
Kratkoročna potraživanja		
- Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja	3.942	3.744
- Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta	910	1.591
- Druga kratkoročna potraživanja iz poslova osiguranja	367	322
- Kratkoročna potraživanja iz finansiranja	2.800	2.000
- Druga kratkoročna potraživanja	1.528	2.108
	<u>9.547</u>	<u>9.765</u>
Ukupno	<u>10.073</u>	<u>9.936</u>

18.1 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Žiro račun	521	154
Devizni račun	3	16
Blagajna	2	1
Ukupno	<u>526</u>	<u>171</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.2 Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja

Kratkoročna potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja odnose se na:

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja po osnovu premija osiguranja	10.572	9.889
Ostala potraživanja	17	5
	<u>10.590</u>	<u>9.894</u>
Ispravka vrijednosti	<u>(6.709)</u>	<u>(6.150)</u>
Ukupno	<u>3.880</u>	<u>3.744</u>

Starosna struktura dospjelih potraživanja od kupaca sa stanjem na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine prikazana je u sljedećem pregledu:

Dani kašnjenja	% ispravke vrijednosti	31. decembar 2013.		31. decembar 2012.	
		Ukupno	Ispravka vrijednosti	Ukupno	Ispravka vrijednosti
od 0-90		<u>3.153</u>		<u>2.997</u>	
od 91-180	0,25	575	144	584	146
od 181-270	0,50	436	218	468	234
od 271-365	0,75	444	333	279	209
preko 365	1,00	<u>6.026</u>	<u>6.014</u>	<u>5.561</u>	<u>5.561</u>
		<u>10.634</u>	<u>6.709</u>	<u>9.889</u>	<u>6.150</u>

Kretanje na obezvrjeđenju vrijednosti potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja prikazano je u pregledu koji slijedi:

U hiljadama EUR	2013	2012
Stanje, na početku perioda/godine	6.777	6.786
Prihodi od naplaćenih spornih potraživanja (napomena 6)	(37)	(108)
Troškovi ispravke vrijednosti u toku godine (napomena 9)	811	194
Otpis potraživanja	<u>(15)</u>	<u>(95)</u>
Stanje, na kraju godine	<u>7.536</u>	<u>6.777</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.3 Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta

U nastavku je prikazana struktura kratkoročnih potraživanja na udjele u naknadama šteta.

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - povezana lica	514	934
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz reosiguranja - ostali	569	688
Kratkoročna potraživanja za udjele u naknadama šteta iz saosiguranja	71	89
	910	1.711
Ispravka vrijednosti	(244)	(119)
Ukupno	910	1.592

18.4 Kratkoročna potraživanja iz finansiranja

Kratkoročna potraživanja iz finansiranja odnose se na:

U hiljadama EUR	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja od strateških partnera	1.206	1.331
Potraživanja od povezanih lica- Lovcen auto A.D. (Napomena 25)	1.534	536
	2.740	1.867
Ispravka vrijednosti:	(135)	(112)
	2.605	1.755
Kratkoročna potraživanja za kamate	195	245
Ukupno	2.800	2.000

Potraživanja od strateških partnera na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 2.740 hiljada (31. decembra 2012: EUR 1.867 hiljada) se odnose na sredstva preventive koja se daju strateškim partnerima - tehničkim centrima za provjeru motornih vozila u cilju preventivnog djelovanja na smanjenju broja neispravnih vozila u saobraćaju i izbjegavanje mogućih rizika. Rok vraćanja sredstava se kreće od 2 do 5 godina, sa kamatnom stopom od 4,5% na godišnjem nivou.

Društvo kao sredstvo obezbjeđenja urednog vraćanja navedenih plasmana ima upisane hipoteke nad nepokretnostima strateških partnera.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

18. KRATKOROČNA SREDSTVA (nastavak)

18.5 Druga kratkoročna potraživanja

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina – finansijski lizing (tekuće dospijeće: Napomena 16.5)	206	192
Dati avansi za usluge posredovanja u prodaji osiguranja Ispravka vrijednosti:	770 (86)	862 (74)
	<u>684</u>	<u>788</u>
Potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostorija	173	156
Potraživanja po osnovu prodaje investicionih nekretnina	140	328
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	353	354
	<u>666</u>	<u>838</u>
Ispravka vrijednosti:	(321)	(322)
	<u>345</u>	<u>516</u>
Potraživanja od zaposlenih	17	25
Potraživanja za porez na dobit	41	
Ispravka potraživanja za porez na dobit	(41)	41
Ostala potraživanja	276	546
	<u>276</u>	<u>546</u>
Ukupno	<u>1.528</u>	<u>2.108</u>

19. UDIO REOSIGURAVAČA U TEHNIČKIM REZERVAMA

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Udio reosiguranja u prenosnoj premiji	1.421	1.214
Udio reosiguranja u rezervisanim štetama	1.542	1.947
	<u>1.542</u>	<u>1.947</u>
Ukupno	<u>2.963</u>	<u>3.161</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

20. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Razgraničeni troškovi sticanja osiguranja	2.140	2.027
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	<u>167</u>	<u>175</u>
Ukupno	<u>2.307</u>	<u>2.203</u>

21. KAPITAL

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Akcijski kapital-obične akcije	<u>17.032</u>	<u>17.032</u>
Revalorizacione rezerve	144	61
Prenešeni gubitak		
- Prenešeni gubitak iz prethodnih godina	(10.771)	(11.294)
- Dobit tekuće godine	<u>157</u>	<u>523</u>
	<u>(10.614)</u>	<u>(10.771)</u>
Ukupno rezerve	<u>(10.470)</u>	<u>(10.710)</u>
Neto kapital	<u>6.562</u>	<u>6.322</u>

Akcije Društva su obične (redovne) akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Nominalna vrijednost jedne akcije iznosi EUR 52. Svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini akcionara Društva.

Prema izvodu iz Centralne Depozitarne Agencije Crne Gore pregled akcionara na dan 31. decembra 2013. godine je dat u sljedećoj tabeli:

Akcionari	Akcijski kapital (u hiljadama EUR)	Broj akcija	Nominalna vrijednost (EUR)	Učešće u %
Triglav Int Holding Kompani	16.173	311.016	52	94,95
Invest Montenegro banka	208	8.888	52	1,22
Jugopetrol	254	1.953	52	1,49
Ostali akcionari	<u>397</u>	<u>5.696</u>	<u>52</u>	<u>2,34</u>
Ukupno	<u>17.032</u>	<u>327.553</u>	<u>52</u>	<u>100,00</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

Adekvatnost kapitala

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>
I KAPITAL (III+IV-V)	<u>4.884</u>
II GARANTNI KAPITAL (III+IV)	<u>6.164</u>
III OSNOVNI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4 - 5 - 6- 7-8)	<u>6.164</u>
1 Akcijski kapital društva za osiguranje	17.033
2 Rezerve kapitala koje se ne odnose na obaveze iz osiguranja	-
3 Rezerve iz dobiti	-
4 Prenešena dobit iz prethodnih godina	1.040
5 Otkupljene sopstvene akcije	-
6 Nematerijalna imovina	87
7 Prenešeni gubitak i gubitak tekuće godine	(11.811)
8 Razlika nediskontovanih i diskontovanih tehničkih rezervi za rezervisane štete	-
IV DOPUNSKI KAPITAL (1 + 2 + 3 + 4)	<u>-</u>
1 Akcijski kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	-
2 Podređeni dužnički instrumenti	-
3 Rezerve kapitala povezane sa kumulativnim povlašćenim akcijama	-
4 Druge stavke	-
V STAVKE ODBITKA (1+2+3)	<u>1.280</u>
1 Udjeli u drugim društvima za osiguranje, društvima za reosiguranje, bankama, brokerskim i dilerskim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama, ako ti udjeli prelaze iznos od 20% učešća u kapitalu i ulaze u obračun adekvatnosti kapitala tih društava	1.280
2 Ulaganja u podređene dužničke instrumente i druga ulaganja u društva iz tačke 1 ovog stava, koja se uzimaju u obzir pri obračunu adekvatnosti kapitala tih društava	-
3 Akcije koje se ne kotiraju na organizovanim tržištima i druga sredstva koja nije moguće koristiti za izmirenje dospjelih novčanih obaveza	-

Društvo je dužno da izračunava marginu solventnosti u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna margine solventnosti (Sl. list Crne Gore 14/13) i da u svom poslovanju obezbijedi da margina solventnosti uvijek bude u visini koju je utvrdio regulatorni organ. Cjelokupni obračun margine solventnosti sastoji se iz obračuna na osnovu premijskog faktora i obračuna na osnovu štetnog faktora.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

21. KAPITAL (nastavak)

OBRAČUN MARGINE SOLVENTNOSTI

U hiljadama EUR

Margina solventnosti (premijski metod)	4.473
Margina solventnosti (metod šteta)	3.253
Iznos osnovnog kapitala propisan Zakonom	<u>3.000</u>
Propisana margina solventnosti (najveći iznos od prethodna tri)	<u>4.473</u>

Promenom Zakona o osiguranju 17. avgusta 2012. godine propisano je da akcijski kapital društva za osiguranje koje obavlja sve zakonom propisane poslove neživotnih osiguranja ne može biti manji od EUR 3.000 hiljade (do promijene Zakona propisan iznos minimalnog akcijskog kapitala bio je EUR 2.250 hiljada). Društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnih osiguranja dužna su da usklade visinu akcijskog kapitala sa Zakonom, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

UTVRĐIVANJE ADEKVATNOSTI KAPITALA

(u EUR)

KAPITAL	<u>4.894</u>
GARANTNI KAPITAL	<u>6.174</u>
MARGINA SOLVENTNOSTI	<u>4.473</u>
MINIMALNI AKCIJSKI KAPITAL	<u>3.000</u>

Društvo za osiguranje dužno je da kapital održava najmanje u visini margine solventnosti.

Garantni kapital ne smije biti manji od 1/3 margine solventnosti.

Društvo za osiguranje dužno je da garantni kapital održava najmanje u visini akcijskog kapitala propisanog Zakonom o osiguranju.

U skladu sa navedenim Lovćen osiguranje AD. Podgorica je bilo kapitalno adekvatno na 31. decembra 2013.godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

22. REZERVISANJA

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Bruto tehničke rezerve:		
- Bruto prenosne premije	11.215	10.483
- Bruto rezervisanja za nastale prijavljene štete	7.194	8.334
- Bruto rezervisanja za nastale i neprijavljene štete	11.359	12.793
- Bruto rezervisanja za troškove likvidacije šteta	1.586	1.356
	<u>20.139</u>	<u>22.483</u>
- Bruto rezervisanja za izravnjanje rizika	1	1
- Bruto ostala druga osiguravajuća tehnička rezervisanja	368	284
	<u>31.723</u>	<u>33.251</u>
Ostala rezervisanja	350	424
- Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine	350	424
	<u>32.073</u>	<u>33.675</u>
Ukupno	<u><u>32.073</u></u>	<u><u>33.675</u></u>

22.1 Bruto prenosne premije

Promjene na prenosnim premijama imovinskih osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Stanje 1. januar	10.483	10.918
Smanjenje/povećanje na prenosnim premijama	732	(435)
Stanje 31. decembra	<u>11.215</u>	<u>10.483</u>

21.2 Bruto rezervisane štete

Promjene na rezervisanim štetama imovinskog osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Stanje 1. januara	22.483	24.772
Rezervisanja u toku perioda (Napomena 8)	(2.164)	(2.260)
Rezervisanja u toku perioda za saosiguravajući deo	(180)	(29)
Stanje 31. decembra	<u>20.139</u>	<u>22.483</u>

22.3 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine

Promjene na rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine osiguranja u toku godine bile su sljedeće:

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Stanje 1. januara	424	385
Rezervisanja, ukidanja rezervisanja u toku perioda	(74)	39
Stanje 31. decembra	<u>350</u>	<u>424</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

22. REZERVISANJA (nastavak)

22.3 Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine (nastavak)

Rezervisanja za penzije, jubilarne nagrade i otpremnine u iznosu EUR 350 hiljade sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarnih nagrada. Prema kolektivnom ugovoru Društvo isplaćuje otpremninu u visini od 6 prosječnih plata.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova utvrđena je od strane ovlaštenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) fluktuacija zaposlenih 1,75%;
- b) godišnje kamatne stope od 5% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima.

23. KRATKOROČNE OBAVEZE

U hiljadama EUR	<u>31.12.2013.</u>	<u>31.12.2012.</u>
Kratkoročne obaveze iz neposrednih poslova osiguranja	248	332
Kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja i reosiguranja	<u>2.318</u>	<u>2.330</u>
kratkoročne obaveze za premije iz saosiguranja	217	366
kratkoročne obaveze za premije iz reosiguranja	2.101	1.964
Druge kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	<u>246</u>	<u>211</u>
Kratkoročne obaveze iz poslova osiguranja	<u>2.812</u>	<u>2.873</u>
Kratkoročne obaveze iz finasiranja	<u>7.332</u>	<u>7.029</u>
Druge kratkoročne obaveze	<u>570</u>	<u>619</u>
primljeni avansi po osnovu premija osiguranja	62	192
ostale kratkoročne obaveze	<u>508</u>	<u>427</u>
Ukupno	<u>10.714</u>	<u>10.521</u>

Kratkoročne obaveze iz finasiranja u iznosu EUR 7.000 hiljada (2012: EUR 7.000 hiljada) odnose se na pozajmicu matičnog društva, Zavarovalnica Triglav D.D. Ljubljana sa rokom dospjeća 31. decembra 2014. godine i nominalnom kamatnom stopom 6.5% godišnje.

24. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

Pasivna vremenska razgraničenja sa stanjem na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu EUR 595 hiljada (31. decembra 2012. godine EUR 659 hiljada) predstavljaju razgraničene obaveze za kamatu po osnovu prodaje investicionih nekretnina (Napomena 16.5 i 18.5).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju ovih pojedinačnih finansijskih izvještaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2013. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan i za godinu završenu 31. decembra 2013. godine i 31. decembra 2012. godine su kao što slijedi:

a) Salda na računima sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR

Obaveze	Naziv povezanog lica	31.12.2013.	31.12.2012.
Obaveze za premiju saosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	2	141
Obaveze za premiju reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	433	535
	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD		
Obaveze za premiju reosiguranja	Ljubljana	981	1
Ostale obaveze	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	7.059	7
	Lovčen - životna osiguranja AD,		
	Podgorica	33	45
Obaveze po osnovu zakupa	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD		
Udio reosiguravača u prenosnoj premiji	Ljubljana	366	396
Udio reosiguravača u rezervisanim štetama	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD		
	Ljubljana	76	97
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Zagreb	4	
Obaveze za uslužne štete	Triglav osiguranje Sarajevo	7	
Potraživanja	Naziv povezanog lica	31.12.2013.	31.12.2012.
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Pozavarovalnica "Triglav RE" DD		
	Ljubljana	184	532
Potraživanja po osnovu učešća u nastalim štetama iz reosiguranja	Zavarovalnica "Triglav" DD Ljubljana	330	324
	Lovčen - životna osiguranja AD,		
	Podgorica	1	1
Potraživanja za zakup	Lovčen auto AD, Podgorica	1.534	536
Potraživanja za avanse	Lovčen auto AD, Podgorica	15	43
Potraživanja za zakup	Lovčen auto AD, Podgorica	15	43
Potraživanja za uslužne štete	Triglav osiguranje Beograd	2	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

b) Transakcije sa povezanim pravnim licima

U hiljadama EUR		2013	2012
Prihodi	Tip odnosa		
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	559	235
Prihodi po osnovu učešća u likvidiranim štetama	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	288	588
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	33	17
Prihodi od provizija po ugovoru o saosiguranju	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	3	13
Prihodi od provizija po ugovoru o reosiguranju	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana	315	370
Prihodi po osnovu zakupa	Lovćen auto AD, Podgorica	68	54
Ostali prihodi	Lovćen – životna osiguranja AD, Podgorica	7	7
Promjena udjela u rezrvisanim štetama	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	20	28
Promjena udjela u prenosnoj premiji	Pozavarovalnica „Triglav“ RE DD Ljubljana	31	78
Rashodi		2013	2012
Rashodi usluge besplatne pomoći na putu za osiguranike, preventiva, reklama	Lovćen auto AD, Podgorica	405	703
Rashodi premija sa/reosiguranja	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	557	393
	Pozavarovalnica „Triglav RE“ DD Ljubljana		
Rashodi premija reosiguranja	Ljubljana	1.439	1584
	Lovćen – životna osiguranja AD, Podgorica		
Rashodi po osnovu zakupa	Podgorica	98	92
Rashodi po osnovu raznih troškova	Zavarovalnica „Triglav“ DD Ljubljana	163	95
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Beograd	23	
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Zagreb	2	
Rashodi po osnovu raznih troškova	Triglav osiguranje Sarajevo	5	

c) Naknade rukovodstvu

Bruto zarada Izvršnom direktoru za njegove usluge izvršene u toku redovnog radnog vremena za 2013. godinu iznosi EUR 100 hiljada (2012: EUR 106 hiljade).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

26. POTENCIJALNE OBAVEZE I RIZICI POSLOVANJA

a) Oporezivanje

Poreski sistem Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmjena. Međutim, još uvijek postoje različita tumačenja poreskih propisa. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. U toku 2013. godine Društvo je bilo predmet kontrole Poreske uprave. Društvo je bilo predmet poreske kontrole nakon koje je izdat zapisnik 19.08.2013. Predmet poreske kontrole je PDV, Porez na lična primanja, Porez na premije osiguranja i Porez na dobit. Kontrolom je obuhvaćen period od juna 2008 pa zaključno sa junom 2013. Ukupno neizmirena poreska obaveza po svim ovim osnovama do juna 2013 koju je Društvo platilo iznosi EUR 111 hiljada (napomena 11).

b) Polise osiguranja

Društvo posjeduje polise osiguranja imovine, poslovanja i zaposlenih u pogledu rizika koji se mogu osigurati.

c) Operativni lizing

Društvo ima zaključene ugovore o operativnom lizingu kao davalac lizinga i kao primalac lizinga.

Buduće vrijednosti minimalnih potraživanja po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Do godinu dana	142	181
Od 1 do 5 godina	168	310
Preko 5 godina	310	491

Buduće vrijednosti minimalnih obaveza po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra su prikazana kao što slijedi:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Do godinu dana	99	99
Od 1 do 5 godina	101	200
Preko 5 godina	-	-
	200	299

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

27. IZVJEŠTAJ AKTUARA

Ovlašćeni aktuar je u svom Izvještaju za neživotna osiguranja na dan 31. decembra 2013. godine izrazio pozitivno mišljenje uz napomenu, kod ulaganja tehničke rezerve.

Razlozi za takvo mišljenje su sljedeći:

- Društvo na dan 31. decembra 2013. godine ispunjava kriterijume adekvatnosti kapitala. Obračunata margina solventnosti na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 4.473 hiljada, a raspolaže sa garantnom rezervom u visini EUR 4.894 hiljada.
- Društvo po pravilniku o ograničenjima deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i sredstava garantne rezerve društva za osiguranje, Službeni list Crne Gore 38/09 i 43/09 nema dovoljno ulaganja. Društvo ima pokrivenost tehničke rezerve ulaganjima 88,95% , čime je ispunilo zahtjeve dostavljene u dopisu broj 03-214/2-11 od 15. marta 2011. godine od strane Agencije za nadzor osiguranja, da pokrivenost neto tehničkih rezervi bude najmanje na nivou od 85%, uz potpuno pokriće 1/3 garantne rezerve.
- Za svrhe obračuna IBNR-a, Društvo je formiralo baze riješenih šteta koje bi trebale biti dovoljne za procjenu visine IBNR šteta. U periodu 2009. i 2010. Godini Društvo je imalo nestandardan uzorak riješenih šteta zbog čega je teško odrediti tačnu visinu IBNR šteta. Kako bi primjenom Chain-ladder metode dobili objektivne i logične rezultate korišćena je Chain-ladder metoda po incurred claims za vrstu 10 koja ima najviše uticaja na uznos IBNR-a. Društvo ovu metodu primjenjuje već od 30.06.2011. godine i primjenom ove metode postiglo je veću stabilnost izračuna i praćenje zahtjeva da bilo kakve promjene u izračunu ne vode do promjene iznosa, odnosno da promjena iznosa rezerve odražava isključivo promjene u portfelju obaveza iz naslova ugovora o osiguranju. Društvo je u posljednjem periodu imalo stabilnu dinamiku i razvoj šteta po godinama osiguranja što značajno utiče na kretanje IBNR-a. Ovlašćeni aktuar je mišljenja da Društvo ima formirane rezervacije za nastale i neprijavljene štete, koje će biti sa velikom vjerovatnoćom dovoljne i neće ići na teret budućih rezultata.
- Društvo kontinuirano prati adekvatnost formiranih rezervacija u skladu propisanim internim aktom "Uputstvo za kontinuirano praćenje adekvatnosti RBNS-a i IBNR-a Lovćen osiguranja".
- Društvo kontinuirano prati tehničke rezultate po vrstama osiguranja i njihovom kretanju u cilju adekvatne kontrole postavljenih tarifnih sistema.
- Društvo je ostvarilo pozitivan tehnički i finansijski rezultat, raspočaže vlastitim sredstvima za pokriće obaveza po osnovu preuzetih rizika u osiguranju, obezbjeđuje sredstva za isplatu zahtjeva za naknadu šteta i izmirivaje drugih obaveza Društva, te u skladu sa Zakonom vrši reosiguranje viškova rizika preko visine maksimalnog samopridržaja i tako obezbjeđuje veću stabilnost i sigurnost u poslovanju.
- Obezbijeđena je dobra ažurnost u rješavanju i isplati zahtjeva za naknadu šteta i izmirivanju drugih obaveza Društva.
- Aktuarske pozicije i druge veličine na koje je ovlašćeni aktuar dao mišljenje u skladu sa Zakonom, propisima donijetim po osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje obračun aktuarskih pozicija. U skladu sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, obezbjeđuje se očuvanje vrijednosti imovine i garantuje stabilnost solventnosti i likvidnost u poslovanju i izvršavanju obaveza Društva

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

28. DOGAĐAJI POSLE DATUMA BILANSA STANJA

Rukovodstvo Društva smatra da nema značajnih uskladivih događaja nakon datuma bilansa stanja koji bi uticali na pojedinačne finansijske izvještaje za 2013. godinu.

Podgorica, 18. mart 2014. godine

Potpisano u ime akcionarskog društva za osiguranje "LOVČEN " Podgorica:

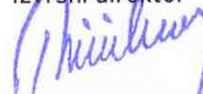
Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih izvještaja

(Dijana Milatović)

Izvršni direktor

(Dr Radenko Purić)